

Trojrozměrné mapy

Tuto činnost lze dělat jako řemeslnou aktivitu nebo jako součást zábavné hry. Je skvělá pro podporu kreativity, poznávání oblasti, ve které se nacházíte, a pochopení vlastností okolního prostředí.

VĚK 3+

ČAS 10+ minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY Cokoli, co se dá najít na zemi: kameny, větvičky, listy atd.

Ve skupině nebo jednotlivě se projděte po místě, ve kterém se nacházíte. Všimněte si velkých i malých prvků. Jsou zde nějaké stromy, které obzvláště vynikají? Je zde linie živého plotu? Jsou zde stromy a rostliny různých velikostí? Je zde potok, cesta, nebo možná nějaká branka? Všimněte si podobných věcí.

Rozhodněte se, jak pojmenovat prvky, které jsou něčím nápadné: „starý moudrý dub“, „klikatá cestička“, „šťastná rodina stromů“ atd.

Pomocí klacků vyznačte plochu o rozměrech asi 1 x 1 m. Z přírodních materiálů, které jsou v okolí, vytvořte uvnitř rámu z klacků trojrozměrnou mapu vaší oblasti. Po dokončení ji ukažte ostatním, proveďte je po mapě a vysvětlete jim klíčové prvky a místa.

Hra s trojrozměrnou mapou

Chcete-li tuto aktivitu využít pro hru, budete potřebovat dva nebo více hráčů. Každý si vytvoří svou vlastní mapu, ale po dokončení mapou nikoho neprovede a ostatním nevysvětlí, co na ní je. Jeden z hráčů schová někde v okolí něco výraznějšího, například kolíček na prádlo, aniž by ho ostatní hráči viděli. Poté se vrátí a umístí další kolíček do odpovídající oblasti své mapy. Ostatní hráči pak musí podle jeho umístění na mapě najít ukrytý kolíček v terénu a snažit se rozluštit, co všechny klacíky, kameny, šišky a další předměty na mapě symbolizují.

Vesnice skřítků a mini doupata

Tuto aktivitu vždy začínám příběhem o tom, že skřítky už v okolí nevidíte, protože jejich vesnici zničil drak (viz rámeček níže). Po jeho vyslechnutí děti navrhnou, že bychom mohli vesnici znovu postavit – zábavní park, zahrady a spoustu mostů!

VĚK 3–6 let

ČAS 15 a více minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY Přírodní materiály jako mech, klacíky, listy a kameny

Rozhodněte se, co budete stavět. Poštu, dům, park? Najděte v lese místa, která mají zajímavé vlastnosti: díru ve spodní části stromu, plazivé kořeny, nízké převislé větve a podobně.

Z přírodních materiálů vytvořte malá doupata. Dejte listy na klacíky a vytvořte tak miniaturní stromy, vyskládejte do řady kamínky jako mosty, použijte mech na střechy a další. Jako vodítko pro velikost doupat můžete použít malé plyšáky nebo jiné hračky.

Příběh o vesnici skřítků (pro inspiraci)

Toto je můj příběh o skřítkách, ale můžete si vyprávět svůj vlastní a vytvořit tak libovolné dobrodružství podle vašich představ!

„Už jste někdy viděli skřítko? Ne? No, to proto, že už sem nechodí. Věřte tomu nebo ne, ale tady, kde stojíme, bývala ta nejužasnější skřítkovská vesnice. Byly v ní domy, které spojovaly velkolepé mosty, a zahrady, které vypadaly jako zábavní parky. Bylo tam kino, cukrárna a taneční sály, kde se skřítkci na konci každého dne scházeli, aby si společně zaskotačili! Ale jednoho dne se o těchto tancovačkách doslechl drak, velmi přátelský, ale opravdu dost velký drak, který žil až nahoře na kopci. Miloval tanec a zoufale se chtěl k zábavě připojit.

A tak si jednoho obzvlášť deštivého dne obul taneční boty a seběhl z vrcholu do údolí, aby našel taneční sál. Déšť však proměnil půdu v blátivou, rozbahněnou kaši a dračí boty byly určeny pouze k tanci, ne k běhu, takže celou cestu dolů klouzal bahnem. Klouzal kolem všech stromů, lesem, dolů z kopce, až přistál dole na hromadě a rozmáčkal tím celou vesnici. Nezůstalo stát jediné stavení. Skřítkům nezbývalo nic jiného než jít někam dál a teď už nikdo neví, kde žijí. Je to strašně smutné. Kéž bychom mohli nějak pomoci....“

Stavba ptačího hnízda

Už jste viděli, jak si ptáci staví hnízda? Není to rafinované? Bez jakéhokoli učení instinktivně vědí, jak postavit hnízdo jen pomocí zobáku! Dokázali byste to? Zkuste použít některé materiály, které používají, a upleteťte si pevné hnízdo. Použijte trávu, kousky chmýří, klacíky, peří, listí, bláto a další.

VĚK Jakýkoli

ČAS 10 a více minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY Jakékoli přírodní materiály, které najdete, např. tráva, klacíky, peří, bláto.

Na začátek vezměte nahrubo poskládaný svazek trávy, vytvořte z něj kruh a konce stébel trávy do něj vpleťte tak, abyste vytvořili tvar ptačího hnízda. Začněte s malou smyčkou a postupně přidávejte další materiály, vpleťte je do hnízda a propléťte jím dlouhá stébla trávy. Pak už jen dál přidávejte. Uvidíte, za jak dlouho se vám podaří vytvořit něco, co bude připomínat ptačí hnízdo. Možná to bude těžší, než si myslíte!

Kameny pro vyprávění příběhů

Miluji dobré příběhy, ať už se jedná o fiktivní nebo skutečné, ale pokud jste na tom podobně jako já, může se vám stát, že když vás někdo požádá, abyste nějaký vyprávěli, zůstanete najednou bez nápadu. Proto jsem si vyrobila několik kamenů pro vyprávění příběhů, abych mohla kdykoli a kdekoli vyprávět nový příběh. Buďte při výrobě svých kamínek kreativní a budete překvapeni, jak propracované příběhy můžete spřádat.

VĚK Jakýkoli

ČAS 20+ minut

NÁSTROJE

fixy na kamínky

MATERIÁLY Ploché kameny na kreslení

Najděte si nějaké kameny. Kameny by měly mít rozměry asi 2,5 x 2,5 cm, aby se na ně vešel pěkný obrázek.

Na jednu stranu kamenů nakreslete obrázky – lidi, zvířata, druhy počasí, čísla, symboly nebo cokoli jiného, co vás napadne. Jakmile budete

mít navrženo alespoň deset kamenů, použijte je k vyprávění příběhů. Vyberte jednu osobu jako „vypravěče“. Každý si vybere jeden kámen a dá ho vypravěči, který má minutu na to, aby si příběh vymyslel a podělil se o něj s ostatními.

Nápady na použití kamenů

Vytvořte různé sady kamenů. Mějte sadu, ve které jsou jen lidé, jen zvířata, jen symboly nebo jen různé druhy počasí, a z každé sady pak pro příběh vyberte jeden kámen.

Můžete požádat ostatní, aby vybrali určitý počet kamenů podle toho, kolik máte času: pokud máte jenom pět minut, vyberte třeba jen tři; pokud máte půl hodiny, vyberte jich více.

Tisk listů

Jako dítě jsem ráda vyráběla otisky kůry pastelkami, aby se vzor kůry stromu přenesl na papír. Teď, když jsem starší, stále miluji otiskování kůry; naše dcera to dělá také a používá své vzory k výrobě balicího papíru. Také jsem zjistila, že je to skvělý způsob, jak přenést vzory a barvy z rostlin na látku.

VĚK Jakýkoli

ČAS 5 a více minut

NÁSTROJE Prkénko na krájení (nebo jakýkoli tvrdý povrch), nůžky, kladívko, palička

MATERIÁLY

Bavlněné prostěradlo, běžné rostliny v dostatečném množství

Krok 1

Z bavlněného prostěradla vystříhnete čtverec požadované velikosti.

Krok 2

Nasbírejte různé rostliny, které chcete použít ve svém návrhu. Dobře se hodí podběl, rostliny z čeledi motýlokvetých, listy štovíku a listy stromů. Používejte pouze čerstvé rostliny a květy a sbírejte je pouze v oblastech, kde je jich dostatek.

Krok 3

Umístěte listy a rostliny buď po jednom nebo uspořádané do vzoru na prkénko nebo tvrdý povrch. Přes ně položte bavlněný čtverec. Pomocí kladívka nebo paličky opakovaně udeřte do míst, pod kterými jsou rostliny, a sledujte, jak se objeví váš barevný vzor!

Tip

Tato aktivita se nejlépe dělá na jaře a v létě, kdy jsou listy a rostliny plné vody.

1

2

3

Varianty
Použijte tato krásná umělecká díla jako součást jiného projektu. Přivažte je k tyčce a vytvořte z nich závěs na zeď nebo gobelín nebo jich několik sešijte a vytvořte si z nich tašku na sbírání darů přírody.

Dovednosti a učení

Příroda nám toho může tolik nabídnout; někdy stačí jen trocha fantazie a otevře se nám celý nový svět aktivit. Zjistila jsem, že všude, kam se v přírodě podíváte, se můžete něco naučit. Stačí se podívat na lesní zvířata, abychom se naučili být mistry maskování, na oblohu, abychom se naučili perifernímu vidění, nebo na naše přátele z řad

nočních zvířat, abychom se naučili nočnímu vidění.

Příroda nám toho může tolik nabídnout; jen je potřeba vědět, kam se dívat. Můžeme využít své pozorovací schopnosti, abychom se o přírodě dozvěděli více, nebo své detektivní schopnosti, abychom objevili skrytý život v lese.

Lovení miniaturních šelem

VĚK Jakýkoli

ČAS 5+ minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY Sběrací nádoby, lupa

Tam venku existuje maličký svět, o kterém většina z nás nic neví – svět, kde se brouci v podzemí i nad zemí věnují svým každodenním povinnostem: hledají potravu, skladují ji, hledají úkryt a hlavně se soustředí na to, aby je nesežralo něco většího. Proč se nevydat na lov a nenajít některé z těchto zástupců hmyzí říše?

Přemýšlejte, kam byste se schovali vy, kdybyste byli broukem a snažili se ukrýt nebo se vyspat. Hledejte v zákoutích stromů, pod kmeny a v živých plotech. Kam byste šli, kdybyste byli slimák nebo hlemýžď a chtěli najít chladné, tmavé a vlhké místo, kde byste se mohli zchladit? Pokud máte lupu, můžete se k nim přiblížit, ale je úžasné, co všechno vidí i jen naše oči, když se opravdu dobře díváme. Ujistěte se, že jste všechny brouky vrátili na místo, kde jste je našli.

Noční vidění

Věděli jste, že ve tmě vidíme i bez špičkového vybavení? Vzpomínám si, jak jsem tuto techniku poprvé použila a byla jsem ohromená z toho, jak dobře funguje. Seděla jsem u táboráku a rozhodla se, že je čas jít spát. Můj stan byl kousek dál v lese a byla tma jako v pytli. Naučila jsem se tuto techniku a překvapivě jsem našla cestu zpět ke stanu, během níž jsem se pohybovala po kamenech, vyhýbala se kmenům a proplétala se kolem stromů, a přesto jsem ke svému stanu dorazila v pořádku.

VĚK 5+

ČAS 5+ minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY

Táborový oheň v noci

Můžete tuto jednoduchou techniku vyzkoušet, až se příště ocitnete ve tmě u ohně. Je to skvělý způsob, jak si procvičit schopnosti nočního vidění.

Pokud kolem vás není úplná tma, nebude to fungovat. Dobu, kdy je ještě světlo, věnujte rozdělání ohně a sbírání dřeva na jeho udržování. Jakmile se setmí, zakryjte si jedno oko rukou nebo jej zavřete. Pokud jste na tom ale stejně jako já, bude pro vás opravdu těžké napůl nemžourat, takže je praktické dát si pásku přes oko; navíc je to skvělá záminka, proč vypadat jako pirát.

S otevřeným okem zírejte 15 minut do ohně.

Povídejte si s kamarádem, hledejte v ohni obličej – cokoli, co vás během té doby rozptýlí, ale neodvracejte zrak.

Po uplynutí 15 minut odvráťte pohled od ohně, zakryjte oko, které bylo otevřené, a zároveň otevřete oko, které bylo zavřené. Zadívejte se do tmy. Budete překvapeni, jak jasně vidíte, i když jen jedním okem. Najednou jako byste měli na očích neviditelné brýle pro noční vidění. Samozřejmě to netrvá věčně, ale je to dostatečně dlouho na to, abyste zažili přirozené noční vidění.

Stopy v blátě

Stopy mohou znamenat mnoho různých věcí. Pro mě to znamená být detektivem, hledat stopy, sbírat důkazy a vytvářet příběh o tom, co se stalo. Kdo tu byl? Co dělali? Co se stalo? Můžete najít stopu, otisk kopyta nebo stopy drápů. Můžete najít rozptýlené peří, sbírku skořápek ořechů, kousek kožešiny nebo krve, či dokonce kosti. Možná se nikdy nedozvíme, zda je naše domněnka správná, ale vytváření příběhu je součástí radosti ze stopování. Zde je jednoduchý způsob, jak rozvíjet své stopařské dovednosti a zlepšovat svůj postřeh.

Tip
Pro začátek se dobře hodí písek, ve kterém jsou stopy jasně vidět. Jakmile si osvojíte stopařské dovednosti, můžete přejít na bláto.

VĚK 5+

VELIKOST SKUPINY

2+

ČAS 5+ minut

NÁSTROJE Žádné

MATERIÁLY Bahno nebo písek, dlouhé klacky na okraje prohloubeniny

Krok 1

Vytvořte prohloubeninu o rozměrech alespoň 90 x 60 cm tak, že na zem položíte klacky jako její okraje. Čím větší bude, tím lepší budou stopy. Prohloubeninu poté naplňte blátem nebo pískem (viz rámeček). To je vaše stopovací plocha. Pracujte ve dvojicích nebo malých skupinkách, v rámci nichž pak bude vždy jedna osoba, která rozhodne, jak se bude stopovací plochou pohybovat. Může běžet, skákat nebo poskakovat; pohybovat se pomalu nebo rychle; ztěžka dupat nebo našlapovat lehce.

Krok 2

Zatímco se druhý z dvojice nebo zbytek skupiny ne dívá, bude se daná osoba pohybovat po stopovací ploše tak, jak si zvolila. Ostatní pak musí podle toho, jak vypadají vytvořené stopy, rozluštit, jak to dotyčný udělal. Pozorně si prohlédněte hloubku a šířku stopy. Pohnul se písek i jinde? Až budete mít odpověď, zeptejte se tvůrce stopy a prodiskutujte výsledky.

1

2

Stopy s příběhem

V malých skupinách (nejlepší jsou alespoň tři skupiny) posbírejte předměty ze svého okolí, například telefon, klíče, oblečení, náradí, jídlo atd. Rozhodněte se pro jednoduchý příběh. Vytvořte ve své stopovací ploše stopy odpovídající vašemu scénáři a předměty po ní rozházejte. Nyní pozvěte na místo ostatní skupiny, aby přišly na to, co se tu stalo. Kdo tady byl? Jak rychle nebo pomalu se pohyboval? Chovejte se jako detektivové a snažte se odhalit každý možný scénář. Je zajímavé slyšet, s jakými různými příběhy skupiny přijdou!

Místo k rozjímání

Představa deseti minut strávených v lese, na louce nebo na zahradě, kde tiše sedím a nasávám atmosféru, se v dnešní době blíží mé představě ráje. Říkáme tomu „místo k rozjímání“. Pro malé, velké děti i dospělé je místo k rozjímání skvělou aktivitou. Je to skvělá záminka, jak se odpoutat od povinností, domácích prací nebo domácích úkolů, ale je to také příležitost k výjimečnému zážitku a rozvíjení vztahu k přírodě.

VĚK Jakýkoli
ČAS Jakýkoli
NÁSTROJE Žádné
MATERIÁLY Žádné

Každý si najde strom a posadí se k němu na 5-20 minut, než se zase setká s ostatními. Místo k rozjímání vám umožní, abyste si udělali čas na zklidnění a pozorování přírody. Není podstatné, jak dlouho budete sedět, pokud to budete dělat s pocitem významnosti. Je dobré si pokaždé vybrat stejné místo, abyste měli možnost ho poznat a všimnout si změn, nových stop a pozorovat zvyky tvorů, kteří s vámi daný prostor sdílejí. Vaše speciální místo může být i v dolní části vaší zahrady nebo na prahu vašich domovních dveří.

Stačí si jen vybrat klidné místo, uplatnit periferní vidění a snažit se být potichu. Venku existuje celý zvláštní svět, o kterém mnozí z nás vědí jen málo, a místo k rozjímání může být skvělým způsobem, jak v sobě zažehnout zvědavost ohledně nesčetných tajemství přírody. Zvláštní příběh o místech k rozjímání najdete na následující straně.

Věci, které můžete sledovat a poslouchat

- Rostliny, které se na daném místě vyskytují
- Pavouky spřádající pavučiny
- Ptačí zpěv, poplašné volání ptáků a další zvuky
- Veverky zahrabávající nebo vyhrabávající ořechy
- Stopy zvířat
- Zvířecí srst zachycenou na větvičkách
- Odřenou kůru ze stromů, což naznačuje tření jeleních parohů
- Ptáky sbírající materiál pro svá hnízda
- Mravence věnující se „sběračské práci“

